

SANDNES
KOMMUNE

Behovsplan for barnehage og skole

2026 - 2029

INNHold

Innledning	3
Et plandokument i kommunen.....	3
Forutsetninger for forslag til tiltak.....	3
Befolkningsprognoser	4
Tallgrunnlag for Sandnes.....	4
Metode.....	4
Usikkerhet.....	4
Barnetall og elevtall.....	5
Barnehageopptak.....	7
Barn med barnehageplass i Sandnes.....	7
Barn som har barnehageplass i nabokommuner.....	7
Dekningsgrad/barnehagedeltagelse.....	7
Dekningsgrader i Sandnes sammenlignet med ASSS-kommunene.....	8
Elevtall og skoletyper.....	9
Skolekapasitet er vurdert for større områder.....	9
Skolene i Sandnes - skolestørrelser og skoletyper.....	9
Mange nye utvidelser.....	9
Forventet elevtallsutvikling for Sandnes kommune 2025 - 2045.....	10
Loverk og politiske bestemmelser	11
Barnehagetilbudet: Lovgrunnlag og vedtak fattet av kommunen.....	11
Finansiering av barnehager.....	11
Barnehagestruktur og utviklingstrekk.....	12
Barnehagetilbud til flyktninger.....	12
Barnehagestrukturen i Sandnes.....	12
Barnehageutbygging.....	12
Festetomter.....	12
Barnehagebyggene.....	13
Grunnskoletilbudet: Lovgrunnlag om elevplasser og vedtak fattet av kommunen.....	14
Skolekretsgrenser.....	14
Innføringstilbud til nyankomne minoritetsspråklige elever.....	15
Skolebyggene.....	15
Kapasitetsutfordringer	16
Barnehagetilbudet og kapasitetsbehov.....	16
Barn bosatt i sentrum.....	16
Austrått.....	16
Figgjo.....	17
Ganddal.....	17
Trones og sentrum.....	18
Sandved.....	18
Hana.....	18
Skoler og kapasitetsbehov.....	20

Austrått.....	20
Gaddal.....	21
Riska.....	22
Stangeland.....	22
Trones og sentrum.....	22
Behov for midlertidige elevplasser.....	23
Behov for en helhetlig vurdering av strukturen.....	24

Innledning

Et plandokument i kommunen

Barnehage- og skolebehovsplanen er kommunens styringsverktøy for planlegging av tilstrekkelig barnehage og skolekapasitet i Sandnes kommune.

Denne planen skal bidra til at kommunen løser sin oppgave som barnehagemyndighet, barnehageeier og skoleeier.

Behovsplanen er ikke et planleggingsverktøy for å løse utfordringer knyttet til bygningsmessig kvalitet eller behovet for vedlikehold av kommunens barnehager og skolebygg.

På et overordnet nivå er behovsplanen en del av kommunens planarbeid for å sikre utvikling og samordnet oppgaveløsning i tråd med lover og bestemmelser for kommunens virksomhet.

Fremleggelse av denne behovsplanen er hjemlet i Økonomireglement for Sandnes kommune punkt 3.2.1: *Fagplaner med redegjørelse for kapasitetsbehovet i tjenester som barnehage, grunnskolen og omsorg behandles politisk i løpet av 1. halvår når ikke annet følger av lov- og regelverk, og danner grunnlag for utarbeidelse av økonomiplanforslaget.*

Forutsetninger for forslag til tiltak

Behovsplanens forslag til tiltak bygger på vurderingene av barnehage- og skolekapasitet i kommunen.

Kapasitetsberegninger, både nye tiltak og utnytting av eksisterende kapasitet, bygger på kvalitativ og kvantitativ informasjon.

Kvantitativ informasjon er data i form av tallmessige verdier. I denne sammenhengen gjelder dette befolkningsprognoser, men også barnehagestørrelse og skolestørrelse som beskriver kapasiteter.

Kvalitativ informasjon er data i form av tekst eller (deltakende) observasjoner gjort av kommunens administrasjon eller høringsparter i prosessen. Dette er informasjon som er viktig for en helhetlig analyse av behovet for barnehage- og skoleplasser i kommunen.

Befolkningsprognoser

Her beskriver vi hvilken kunnskap som legges til grunn for å kunne beregne dagens kapasitet og fremtidig behov.

Tallgrunnlag for Sandnes

Til grunn for denne behovsplanen ligger dokumentet *Befolkningsframskrivingen for Sandnes 2025 – 2045*. Framskrivningen er ment som et verktøy for planlegging av blant annet budsjett, utbygging av barnehageplasser, skoler, bo- og aktivitetssenter og så videre. En robust planlegging for kommunen vil si at en legger opp tjenestetilbud og løsninger som kan tåle et avvik fra befolkningsframskrivingen dersom utviklingen viser seg å bli annerledes.

Framskrivningen kan oppsummeres med

- **Fortsatt vekst:** Sandnes vil fortsette å vokse fram mot 2045.
- **Flere eldre:** veksten i folketall forventes å hovedsakelig komme i de eldste aldersgruppene.

Metode

Sandnes kommune lager egne befolkningsframskrivninger. Statistisk sentralbyrå (SSB) gjør framskrivninger av befolkningen i Sandnes kommune hvert annet år. SSBs framskrivninger fungerer som en god rettesnor for kommunens egne framskrivninger. Årsaken til at vi ikke bruker SSBs framskrivninger i sin helhet skyldes at SSBs metodikk i hovedsak viderefører

demografiske mønstre de siste fem til ti årene, og tar ikke inn lokale planer for boligbygging og i liten grad sysselsetting, arbeidsledighet og næringsutvikling.

I Sandnes kommunes framskriving er det gjort vurderinger om fremtidig fruktbarhet, dødelighet og flytting/innvandring til kommunen. I tillegg er framskrivingene bygget på forutsetninger om framtidig boligbygging.

Det er likevel viktig å understreke at framskrivingene ikke er uttrykk for kommunens målsettinger, hverken når det gjelder vekst på kommunenivå eller på bydelsnivå.

Usikkerhet

Befolkningsframskriving bygger på historien og den atferden vi kan lese ut av statistikken. Generelt sett kan vi si at en framskriving vil treffe godt så lenge årene vi har foran oss blir noenlunde like de årene vi har lagt bak oss.

Framskrivningene tar utgangspunkt i dagens trender og kan naturlig nok ikke fange opp trendbrudd og uventede hendelser i framtiden. Usikkerheten vil øke jo lengre fram i tid og jo mindre geografiske områder og aldersgrupper som fremskrives.

Til tross for at framskrivingene er heftet med usikkerhet, er det likevel slik at kommunen bør bruke disse fremskrivningene som et felles utgangspunkt i sin planlegging.

Bydel	2025	2045	Vekst i personer	Vekst i prosent	Gjennomsnittlig årlig vekst i perioden 2025-2045
Austrått	10537	13496	2959	28 %	1,2 %
Bogafjell	7672	7605	-67	-1 %	0,0 %
Figgjo	2461	2778	317	13 %	0,6 %
Forsand	1012	1076	64	6 %	0,3 %
Ganddal	9618	12953	3335	35 %	1,5 %
Hana	8858	10185	14	1 %	0,1 %
Høle	1002	1016	14	1 %	0,1 %
Lura	9026	11039	2013	22 %	1,0 %
Malmheim	1737	1710	-27	-2 %	-0,1 %
Riska	7773	8648	875	11 %	0,5 %
Sandved	6857	7115	258	4 %	0,2 %
Stangeland	8044	8071	27	0 %	0,0 %
Sviland	1330	1450	120	9 %	0,4 %
Trones og Sentrum	8981	11232	2251	25 %	1,1 %
Total	84908	98374	13466	16 %	0,7 %

Kilde: Befolkningsframskriving for Sandnes 2025–2045.

Tabellen over gir en oversikt på befolkningsutviklingen for hver bydel/område i kommunen (alle aldersgrupper).

- Enkelte områder som Austrått, Ganddal, Lura og Trones og sentrum er ventet å stå for den største befolkningsveksten.
- Stangeland og Høle er ventet å ha lav vekst.
- Bogafjell og Malmheim er ventet å ha negativ utvikling for perioden totalt sett.

Kommunen er ventet å nå litt over 98.000 innbyggere i slutten av perioden, en vekst på 16 % fra i dag.

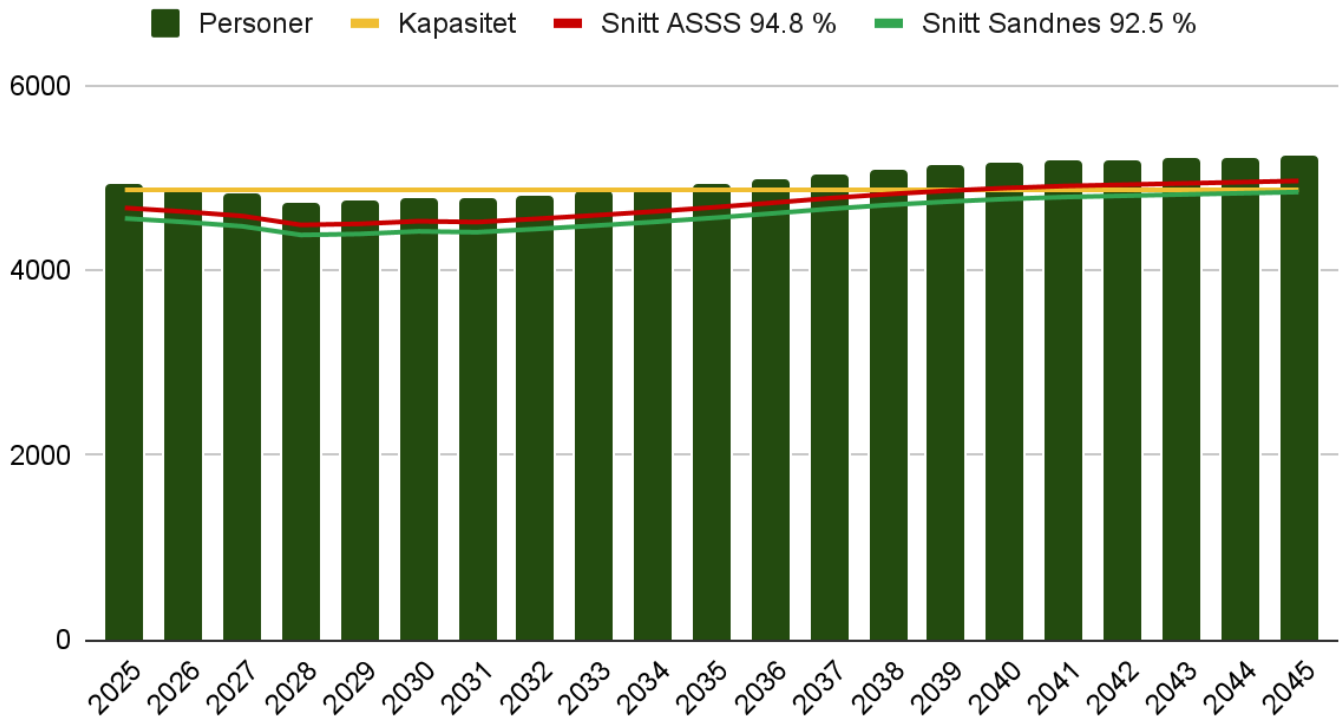
Barnetall og elevtall

Barn i barnehagealder regnes fra det året de fyller 1 år, til og med det året de fyller 5 år. Elevtallet består av barn som fyller 6 år til og med 15 år.

Selv om det er ventet en fortsatt vekst i folketallet i Sandnes kommune, er veksten ikke lik for alle aldersgrupper.

Det er i de eldste aldersgruppene det forventes størst vekst, med mer enn dobling i de eldste aldersgruppene innen 2045, ifølge befolkningsframskrivingen.

Barnehagebarn i Sandnes 2025-2045

Kilde: Befolkningsfremskrivingen for Sandnes 2025-2045 og årsmelding for barnehagene i Basil.

Figuren viser barnehagedekningen i Sandnes minus Høle og Forsand. Grunnen til at Høle og Forsand ikke er lagt inn i grafen, er at begge områdene har betydelig kapasitet som er ledig, og som ikke kan tildeles barn fra andre områder av byen.

Barnehagebarn i Sandnes, samlet oversikt over kapasitet og behov i Sandnes

I desember 2024 hadde 92,5 % av barn i Sandnes i aldersgruppen 1-5 år barnehageplass. Dette tallet utgjør dekningsgraden, som er den andelen barn i forhold til det totale barnetallet som bruker barnehageplass.

Den gule linjen viser kommunens barnehagekapasitet. Kapasiteten er teoretisk beregnet, da antall småbarn (1-2 år) og antall store barn (3-5 år) i den enkelte barnehage vil variere noe fra år til år.

Den teoretiske kapasiteten forutsetter at alle barnehagene opprettholder dagens godkjenning og drift av barnehagen. Det er knyttet noe usikkerhet til den reelle kapasiteten i enkelte barnehager, blant annet ved Brueland barnehage, Sandvedhaugen barnehage og Varatun barnehage. Kapasiteten her er noe lavere enn teoretisk kapasitet. Private eiere bestemmer selv hvor

mye av det godkjente leke- og oppholdsarealet de vil utnytte, og noen velger å ikke benytte hele den teoretiske kapasiteten. Det knyttes noe usikkerhet til enkeltstående private barnehager, som beskriver krevende økonomiske vilkår. Dette kan påvirke den totale barnehagekapasiteten i kommunen på kort varsel.

I 2025 ble den teoretiske kapasiteten i barnehagene i Sandnes gjennomgått for å sikre at grunnlaget var korrekt. Den teoretiske kapasiteten er basert på barnehagenes arealgodkjenning og barnehagenes årsrapportering til UDIR (Basil). I enkelte bydeler har dette ført til justeringer i teoretisk kapasitet. Sett sammen med nye prognosetall for framskrivingsperioden 2025-2045 vil det dermed være en endring av dekningsgraden i noen bydeler fra tidligere behovsplan for barnehage og skole.

Den teoretiske kapasiteten ses opp mot dekningsgraden (92,5 % - grønn linje) og målsetningen, som er å ha like høy barnehagedeltagelse som

landsgjennomsnittet/snittet i ASSS, (94,8 % -rød linje).

Prognosen viser en nedgang i barnetallet, før barnetallet igjen stiger gradvis fra 2029.

Barnehageplassene er fordelt slik at det er en opplevd mangel på barnehageplasser i flere av bydelene. Dette fører til at søkere som trenger barnehageplass vurderer at de ikke kan ta imot den barnehageplassen de får tildelt.

Da barnetallet i kommunen ligger an til å gå ned de nærmeste årene, vil kommunen gradvis ha plass til en større andel av barna i barnehagealder. Per i dag har Sandnes kommune en dekningsgrad under snittet for ASSS kommunene i alle grupper. Nedgang i barnetallet kan bety at dekningsgraden vil øke fordi flere tar i mot den barnehageplassen de får tilbud om.

Barnehageopptak

Hovedopptaket i kommunen blir gjennomført i perioden mars til mai. Det totale søkertallet i 2025 var på 1440 barn, noe som gir en nedgang på 5 % fra 2024. Av søkerne i 2025 hadde 381 barn allerede en barnehageplass. Det var om lag 1050 barn fra barnehagene i Sandnes som startet på skolen høsten 2025. Ut fra tidligere prognoser er dette en forventet utvikling. Prognosen viser at barnetallet vil gå noe ned i årene fremover, med en stigning fra 2029.

I den siste delen av hovedopptaket tildeles plasser til søkere med barnehagerett, som ikke har fått tildelt plass i noen av sine ønskede barnehager tidligere i opptaksprosessen. Flere av bydelene har for liten kapasitet på barnehageplasser, og søkerne får derfor tilbud om barnehageplass i barnehager de ikke har søkt på. Dette kan føre til at ikke alle søkere benytter seg av barnehageretten.

Tidligere har barnehagene fortsatt å ta opp barn etter at barnehageretten er oppfylt. Dette for å gjøre gruppene så kostnadseffektive som mulig. Kostnadseffektiviteten vurderes i forholdet mellom antall ansatte, inkludert pedagoger, og antall barn. Derfor har det blitt tildelt plasser til barn uten barnehagerett i områder av byen hvor det er ledig kapasitet.

Søkere som ikke ønsker oppstart fra begynnelsen av barnehageåret eller som har søkt etter fristen for hovedopptaket, blir ikke vurdert i hovedopptaket.

Disse søkerne vil kun få plass hvis det blir ledige plasser gjennom året. Dette gjelder ikke barn med lovfestet rett til prioritet.

Barnehagens utfordring er hvert år å endre plasser og grupper for å tilpasse tilbudet til fordeling mellom små og store barn.

Barn med barnehageplass i Sandnes

Antall barn med barnehageplass i Sandnes var 4718 den 15.12.2024. Det var 110 færre barn enn året før.

Årstall	2022	2023	2024
Barn i kommunale barnehager	2346	2287	2222
Barn i private barnehager	2578	2541	2496
Totalt barnetall i barnehagene	4924	4828	4718
Barn med plass i nabokommuner	158	123	140
Barn fra andre kommuner	128	103	70

Barn som har barnehageplass i nabokommuner

Foreldre fra Sandnes som tar imot barnehageplasser i private barnehager i andre kommuner, benytter i noen grad barnehager på vei til, eller i nærheten av jobb. Dette kan være søkere som ikke har fått plass i nærbarnehage eller en annen foretrukket barnehage. For noen søkere kan barnehagen oppleves som en nærbarnehage, selv om det ligger i nabokommunen. For eksempel barn fra Figgjo med plass i Gjesdal eller barn på Lura med barnehageplass i Stavanger.

Dekningsgrad/barnehagedeltagelse

Dekningsgrad beskriver hvor stor andel barn i alderen 1-5 år som er bosatt i kommunen og som går i barnehage. Målet er å ha en dekningsgrad som tilsvarer snittet i ASSS kommunene. I 2024 var den på 94,8 %. I Sandnes økte dekningsgraden med 0,4 % fra 2023 og var ved årsslutt 2024 92,5 %. For å nå målsetningen må

vi øke dekningsgraden ytterligere. Prisen på barnehageplass blir redusert betydelig august 2025. I tillegg er det signaler om at barn som blir ett år i desember vil få en lovfestet rett til barnehageplass. Dette kan medføre at flere ønsker barnehageplass, og må tas høyde for når en ser på behov for barnehageplasser i årene fremover.

Dette medfører at selv om barnetallet i kommunen går ned, er det et mål at flere av barna som bor i Sandnes vil benytte seg av barnehageplass i kommunen.

I lys av barnevernsreformen/oppvekstreformen er det særlig viktig at barn i sårbare livssituasjoner går i barnehagen. Sandnes kommune har satt inn tiltak for å øke dekningsgraden i barnehagen. Målet er blant annet å øke andelen minoritetsspråklige barn med barnehageplass.

Dekningsgrad	2022	2023	2024
1-2 år	85,8 %	86,0 %	87,1 %
3-5 år	95,7 %	95,8 %	95,6 %

Alle barn	91,9 %	92,1 %	92,5 %
-----------	--------	--------	--------

Dekningsgrader i Sandnes sammenlignet med ASSS-kommunene

Sandnes har hatt en lavere dekningsgrad i alle aldersgrupper i forhold til andre storbyer. De siste to årene har dekningsgraden økt noe. Når det gjelder andelen barn i aldersgruppen 1-2 år, er 87,1 % i barnehagen. Snittet i ASSS er 89,1 %. Av 3-5 åringer er dekningsgraden 95,6 % og snittet i ASSS er 97,3 %.

I 2020 var det 73,6 % av barn med minoritetsspråklig bakgrunn i private og kommunale barnehager i Sandnes. I 2024 har dette økt til 85,2 %. Dette er en positiv utvikling. Det viser at målrettet rekrutteringsarbeid har effekt. Målet er at vi skal ligge på snittet for ASSS (uten Oslo) som i 2024 er på 91 %.

Elevtall og skoletyper

Skolekapasitet er vurdert for større områder

Skolekapasiteten i den enkelte bydelen er utgangspunktet for omtalen av skolene på barnetrinnet. I flere sammenhenger vil planen peke på skolekapasitet på tvers av bydeler.

På ungdomstrinnet vil ikke den enkelte bydel være utgangspunktet. I omtalen av ungdomstrinnet i del 2 av behovsplanen, *Presentasjon av områder*, vil ungdomsskolene bli omtalt samlet sett. Ungdomsskolene henter sine elever på tvers av bydelsgrensene.

Skolekapasiteten på ungdomstrinnet for bydelene Figgjo, Forsand og Høle omtales i de respektive områdene i del 2. Det er fordi disse skolene er kombinerte barne- og ungdomsskoler, noe som gjør det naturlig å se på samlet kapasitet på tvers av barne- og ungdomstrinnet. Statistikken viser derfor elevtallet 6-15 år for de kombinerte skolene.

I omtalen av barnetrinnet viser planen prognoser for barnetall. Prognoser for elevtallsutviklingen har vist seg å stemme godt på kommunenivå. Det har vært vanskeligere å treffe helt eksakt på skolenivå. Dette henger blant annet sammen med stor flytteaktivitet internt i kommunen.

Skolene i Sandnes - skolestørrelser og skoletyper

Skolene i Sandnes kommune er normert ut fra at hver klasse kan ha 28 elever på barnetrinnet og 30 elever på ungdomstrinnet. Lokale forhold på den enkelte skole kan gi variasjon i antallet elever i hver klasse.

Opplæringsloven har en bestemmelse som sier at ingen elevgrupper (klasser) skal være større enn det som er pedagogisk og trygghetsmessig forsvarlig.

Følgende betegnelse på skoletype brukes i Sandnes:

B7-skole – barneskole for 7 klasser og 196 elever
B14-skole – barneskole for 14 klasser og 392 elever
B21-skole – barneskole for 21 klasser og 588 elever
B28-skole – barneskole for 28 klasser og 784 elever
B35-skole – barneskole for 35 klasser og 980 elever

U15-skole - ungdomsskole for 15 klasser og 420 elever
U18-skole – ungdomsskole for 18 klasser og 504 elever
U21-skole – ungdomsskole for 21 klasser og 588 elever

K10-skole – kombinert barne- og ungdomsskole for 10 klasser og 280 elever
K20-skole – kombinert barne- og ungdomsskole for 20 klasser og 560 elever

Sandnes kommune vil i skoleåret 2025-2026 ha 31 grunnskoler. Med utgangspunkt i inndeling basert på størrelse som brukes av Statistisk Sentralbyrå (SSB), fordeler skolene seg slik:

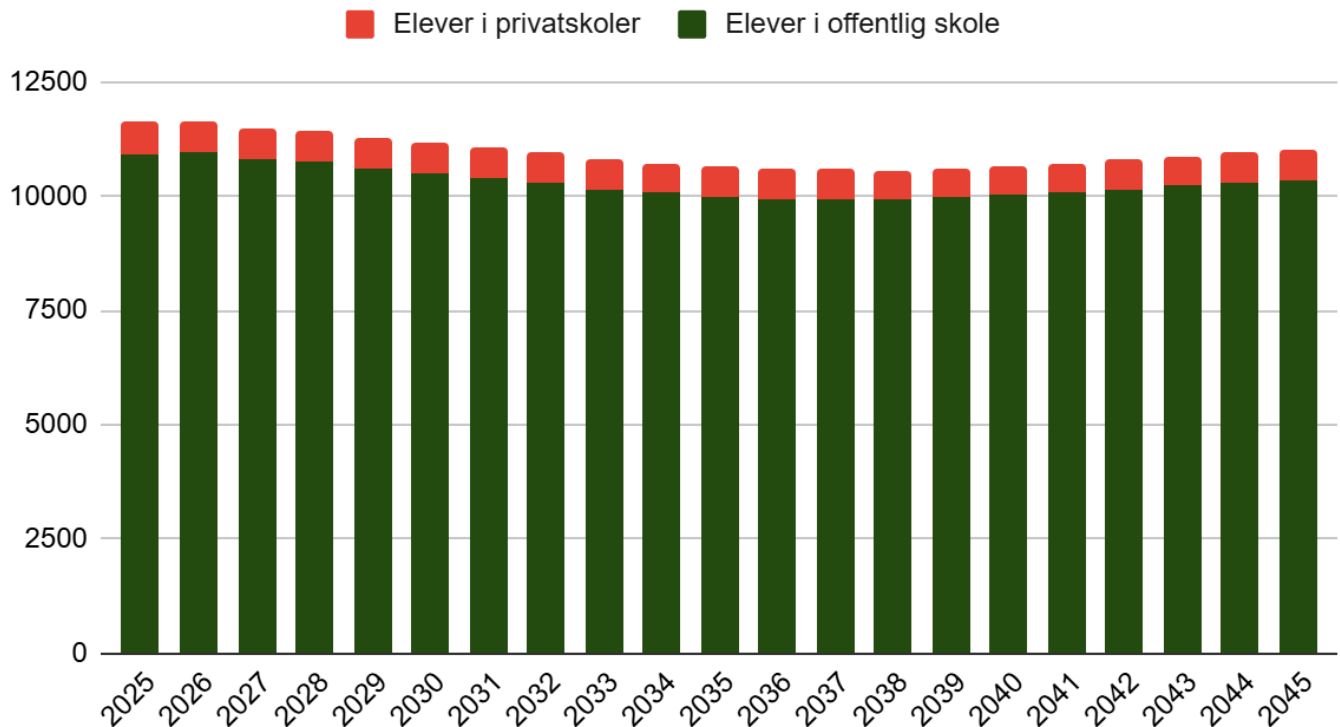
Kategori etter størrelse	Antall
Små skoler (under 99 elever)	0
Små til mellomstore skoler (100 - 299 elever)	11
Mellomstore skoler (300 – 499 elever)	15
Store skoler (over 500 elever)	5
SUM	31

Kategori etter skoletype	Antall
Barneskoler	20
Ungdomsskoler	8
Kombinerte skoler	3
SUM	31

Mange nye utvidelser

Elevtallsutviklingen fra 2000-tallet har gitt behov for økt kapasitet i Sandnesskolen. Til sammen har skolene fått økt kapasiteten med i overkant av 100 nye klasser og ca. 3000 elevplasser. Samtidig med utvidelsen av skolene har skolebygget ofte blitt oppgradert og modernisert i tråd med nye krav til skolebygg.

Elevtallsprognose for Sandnes kommune 2025-2045

Forventet elevtallsutvikling for Sandnes kommune 2025 - 2045

Tabellen over viser prognose for barnetallet i Sandnes kommune i aldersgruppen 6 – 15 år for årene 2025–2045. Forventet elevtall er satt til 94 % av prognose for barnetallet, ettersom ca. 6 % av barna får opplæringstilbudet sitt i privatskoler.

Tabellene bygger på prognoser for befolkningsutviklingen per mai 2025.

For enkelte områder i kommunen forventer vi en større vekst enn andre. Det er særlig Austrått og Ganddal hvor utviklingen skjer raskest og vil ha behov for flere klasserom. I de fleste andre områder i Sandnes forventes det moderat til lav vekst, og i noen tilfeller en svak nedgang.

For en helhetlig oversikt på områdene, se til del 2 av barnehage- og skolebehovsplanen.

Lover og politiske bestemmelser

Her beskriver vi hvilke nasjonale lover kommunen må følge, og egne politiske bestemmelser som er vedtatt. Begge disse har betydning for vurdering og planlegging av kapasiteten.

Barnehagetilbudet: Lovgrunnlag og vedtak fattet av kommunen

Sandnes kommune har plikt til å tilby plass i barnehage til barn under opplæringspliktig alder som er bosatt i kommunen. Dette står i barnehageloven § 16.

Utbyggingsmønster og driftsformer skal tilpasses lokale forhold og behov.

Barn som fyller ett år i september, oktober eller november det året det søkes om barnehageplass, har etter søknad rett til å få plass i barnehage innen utgangen av den måneden barnet fyller ett år i samsvar med denne loven med forskrifter.

Barnet har rett til plass i barnehage i den kommunen der det er bosatt.

Kommunen skal ha minimum ett opptak i året. Søknadsfrist til opptaket fastsettes av kommunen. Søknadsfrist for samordnet opptak i Sandnes kommune er 1. mars hvert år. Søknadsfristen er lik for de omliggende kommunene.

Ved behandling av Behovsplan for barnehage og skole 2024-2027 i kommunestyret 04.09.23, ble følgende vedtak gjort for barnehageområdet:

Kommunestyret ber kommunedirektøren søke å innarbeide følgende tiltak i Handlings- og økonomiplan 2024 -2027:

Dersom Læringsverkstedet Strutsen naturbarnehage ikke kan drives videre i dagens lokale, må tilsvarende antall barnehageplasser erstattes ved nybygg i Skarabakken.

Forslag til utredning:

- Utrede barnehagestrukturen i Riska knyttet til tre ledige skoletomter

Ved behandling av Handlings- og økonomiplan for 2024-2027 ble det vedtatt at ny barnehage på Ganddal utlyses til private/ideelle tilbydere.

Ved behandling av Behovsplan for barnehage og skole 2025-2028 i kommunestyret 17.06.2024 ble det vedtatt:

- *Vurdere løsning for fremtidige permanente barnehageplasser på Figgjo.*
- *Mulighetsstudie for å se på modulbyggene i Sandvedhaugen barnehage og barnehagestrukturen i Sandved bydel.*
- *Mulighetsstudie for å se på utvidelse av Trones, Varatun og Austrått barnehage som en del av mangel på barnehageplasser.*
- *Vurdere muligheten for tidligere enn 2028 for oppstart av barnehage på Stokkelandsmarka på Ganddal*

Ved behandling av Handlings- og økonomiplan for 2025-2028 ble det vedtatt at det skal bygges en ny kommunal barnehage i Skarabakken på Austrått.

Finansiering av barnehager

Kommunen har ansvar for å bygge ut tilstrekkelig antall

barnehageplasser til å oppfylle barnehageretten. Private barnehager skal finansieres likt som kommunale barnehager. Antall barn i barnehagen gir grunnlag for utbetaling av tilskudd.

Nye private barnehager har rett til godkjenning forutsatt at barnehagen fyller lovkravene. Rett til finansiering følger ikke automatisk nye godkjenninger. Dersom en barnehage flytter til et annet lokale, utløser det krav til ny godkjenning.

Barnehager som har fått vedtak om finansiering i økonomiplan, får offentlige driftstilskudd. Kommunene er med dette gitt mulighet til å styre utviklingen av barnehagetilbudet i kommunen.

Ny forskrift om tilskudd til private barnehager er ute på høring høsten 2025. Det foreslås nye regler om styring og finansiering av barnehagesektoren.

Barnehagestruktur og utviklingstrekk

Det har vært stabilt barnetall i barnehagene, selv om antall barn går ned i kommunen. Det betyr at dekningsgraden går opp. Dette er en ønsket utvikling.

Prognosene viser at antall barn i barnehagealder vil gå ned de neste årene, før det begynner å øke igjen fra 2029. Når det blir færre barn, vil det være flere barnehageplasser tilgjengelig i forhold til antall barn. Dette medfører at flere barn vil få barnehageplass i nærbarnehagen og kan føre til økt dekningsgrad

Kapasitetstallet er teoretisk beregnet, da fordelingen av store og små barn varierer fra år til år. Dette betyr at barnehagenes barnegrupper veksler tilsvarende.

Barnehagetilbud til flyktninger

Varatun barnehage har en mottaksavdeling for nylig bosatte flyktninger. Disse har rett til barnehageplass innen kort tid (3 måneder) slik at foreldrene kan delta i språkopplæring jf. introduksjonsprogrammet. [Introduksjonsprogram - regjeringen.no](#). Dette betyr at disse barna må tildeles barnehageplass etter hvert som de bosettes i kommunen, uavhengig av hovedopptaksprosessen.

På grunn av økt mottak av flyktninger siden krigen i Ukraina startet, har det vært behov for å øke kapasiteten på mottaksavdelingen. Avdelingen har 24 plasser som fylles opp i løpet av året, mens behovet de siste årene har vært ca. 40 plasser og 6 ansatte mot

vanligvis 4 ansatte. I 2025 har kommunen bosatt færre flyktninger. Det må derfor gjøres kontinuerlige vurderinger av behov for antall barnehageplasser og ansatte i mottaksavdelingen.

Barnehagestrukturen i Sandnes

Det er totalt 65 barnehager i Sandnes. Størrelsen på barnehagene varierer fra 1 avdeling til 17 avdelinger. Det er en overvekt av 4-5 avdelings barnehager. Bydelene har ulik struktur og kapasitet. Det er behov for å se på barnehagestrukturen i Sandnes, slik at de ulike byområdene har et antall barnehageplasser best mulig tilpasset søkergrunnlaget. Alle bydeler bør ha en barnehage som er stor nok til å gi bydelen fleksibilitet som gjør at bydelen tåler naturlige variasjoner i barnetallet. Denne fleksibiliteten vil også gi økt dekningsgrad ved at flere opplever at de kan få barnehageplass i egen bydel.

Nærhet til barnehagene vil gjøre det mulig for familiene å bringe og hente barn til barnehagen uten utstrakt bilkjøring. Slik barnehagestrukturen i Sandnes er, er det mange foreldre som opplever at de har behov for bil/ekstra bil i familien for å ta imot den barnehageplassen de får tildelt.

Denne situasjonen kan avhjelpes dersom man lykkes med å opprette flere barnehageplasser i sentrum. Sentrums plasser kan benyttes av mange og dermed skape en buffer for flere bydeler. For å kunne planlegge en framtidig barnehagestruktur, kan det være hensiktsmessig å igangsette egne utredninger som vurderer barnehagestrukturen.

Barnehageutbygging

Planlegging av barnehageutbygging skal ha et langsiktig perspektiv. Sammen med planavdelingen forsøker en å analysere det fremtidige behovet i et lengre perspektiv (15-20 år). Dette for å sikre at det er avsatt nødvendige tomter der barnehagene bør etableres. Siden prognosene baserer seg på fremskrivninger av befolkningsutviklingen, blir de mer usikre jo lenger frem i tid de strekker seg. Behovsplan for barnehage og skole rulleres hvert år, og planene vil måtte justeres i forhold til nye prognoser.

Festetomter

I Sandnes har 11 av de private barnehagene festeavtaler på barnehagetomtene. Den totale kapasiteten i barnehagene er avhengig av at disse opprettholdes for å

holde kapasiteten på nåværende nivå.

Barnehagebyggene

Barnehagebyggene i Sandnes er fra forskjellige tidsperioder med de utfordringer det gir både med hensyn til drift og vedlikehold. Det blir laget en tilstandsrapport for de kommunale barnehagene annet hvert år. Den synliggjør tilstanden på kommunens eksisterende barnehagebygg på lik linje som det er gjort for skolebygg. Denne rapporten tar for seg status på byggene og behovet for vedlikehold uten å endre funksjoner eller foreta oppgraderinger til dagens standard. Rapporten er et viktig dokument når en skal vurdere framtidig struktur eller endringer og vil være et grunnlag for handlings- og økonomiplan.

Barnehagebyggene til de private barnehagene i kommunen er også oppført i ulike tidsperioder, og de private barnehagene har de samme utfordringene knyttet til drift og vedlikehold. For å få en bedre innsikt i situasjonen er det startet en dialog med de private barnehagene om hvordan de vurderer tilstanden på sine bygg, og hvilke planer de har for fremtidig drift og vedlikehold.

I Handlings- og økonomiplan for 2023-2026 ble det avsatt 950 000 kroner til utredning av modulbyggene i Varatun og Sandvedhaugen barnehage. Utredningen viser at med en del investeringer de neste årene, kan modulbyggene i Varatun barnehage ved Varatunhagen og Sandvedhaugen barnehage driftes videre frem til 2030. Drift etter 2030 vil kreve større investeringer og tiltak for vedlikehold som for eksempel bytte av tak, kledning/veggplater, gulv, ventilasjon og mer.

Videre drift i modulbyggene ved Sandvedhaugen barnehage og Varatun barnehage ved Varatunhagen må sees i sammenheng med mulighetsstudie om nye barnehageplasser i sentrum/Sandved og for Brueland barnehage.

Kommunestyret gjorde følgende vedtak ved behandling av Behovsplan for barnehage og skole 2023-2027, ksak 86/22:

Nye kommunale barnehageplasser etableres i sentrum, fortrinnsvis ved at Brueland barnehage utvider sin kapasitet jf. igangsatt mulighetsstudie. Alternativt ved å bygge ny barnehage.

Mulighetsstudiene om nye barnehageplasser i

sentrum/Sandved og for Brueland barnehage er under behandling. Når de er ferdig behandlet vil resultatet av disse bli innarbeidet i neste behovsplan for barnehage og skole.

I arbeidet med behovsplan for barnehage og skole er det identifisert et behov for en mer omfattende prosess rundt barnehagestrukturen. Det er flere usikre momenter knyttet til alder på bygningsmasser, nødvendige investeringer i modulbygg, kapasitet på barnehageplasser i sentrum, samt behovet for større fleksibilitet i flere av bydelene. En helhetlig utredning rundt barnehagestrukturen vil kunne gi et bedre beslutningsgrunnlag for et langsiktig perspektiv. Ressurser til denne prosessen må innarbeides i fremtidig handlings- og økonomiplan.

Grunnskoletilbudet: Lovgrunnlag om elevplasser og vedtak fattet av kommunen

Barn har rett til offentlig grunnskoleopplæring fra det året de fyller seks år, til de har avsluttet det 10. trinnet. Det er kommunens ansvar å tilby barn offentlig grunnskoleopplæring.

Nærskoleretten til elever

Opplæringsloven § 2-6 gir barn i grunnskolealder rett til å gå på en skole i nærheten. Skolen eleven skal tilhøre vurderes ut ifra en rekke forhold og hensyn.

Elevane har rett til å gå på ein skole i nærmiljøet. Kommunen kan gi forskrift om skolekrinsar. Ved tildeling av skoleplass og fastsetjing av forskrift om skolekrinsar skal kommunen leggje særleg vekt på kva skole som ligg nærast heimen. Kommunen kan også ta omsyn til topografi, trafikktilhøve og kapasiteten på skolane, og at barn i same nabolag skal få gå på same skole. (Oppl. § 2-6)

Til grunn for vurderinger av behovet for økt kapasitet ligger de vedtak i Sandnes kommunestyre (tidligere bystyret) som er gjengitt under:

Kommunal forskrift

Bystyret vedtok i B-sak 130/13 å videreføre *Forskrift om fordeling av elevene på grunnskolene i Sandnes kommune*. Forskriften slår i punkt 1 fast

1. *Elevene har rett til å gå på den skolen som ligger nærmest hjemmet.*

Bestemmende for hva som er nærmest er: Den fysiske avstanden, topografi, om søsken går på den samme skolen, trafikforhold og kapasitet på skoleanleggene.

Sandnes kommunes gjeldende forskrift er i dag strengere enn det som loven legger opp til. I dag gir det elevene rett til å gå på den nærmeste skolen, og åpner ikke opp for at elevene kan gå på en skole i nærheten.

Ifølge opplæringsloven har grunnskoleelever rett til å gå på den skolen som ligger nærmest eller den skolen i nærmiljøet som de sogner til. Annet punktum gjelder for saksbehandlingen, og åpner for at den enkelte

kommune kan gi kommunale forskrifter om hvilke skoler de ulike områdene i en kommune skal sogne til. Slike forskrifter angir såkalte kommunale skolekretsgrenser.

Skolekretsgrenser

I Sandnes kommune er det i dag ikke innført skolekretsgrenser. Gjeldende forskrift om fordeling av elevene i Sandnes inneholder ikke definerte skolekretser for alle skolene. Kommuner har anledning til å fatte en lokal forskrift som definerer skolekretser, jf. opplæringsloven § 2-6.

Den lokale forskriften om skolekretser skal være i samsvar med grunntanken om at en elev har rett til å gå på den skolen eleven geografisk tilhører, og at barn fra samme område skal få gå på samme skole.

I kommentarene til opplæringsloven står det bl.a.:

Fastsetjinga av forskrifta må skje innanfor rammene av retten elevane har til å gå på ein skole i nærmiljøet (...). Kommunane kan til dømes bestemme at alle i ei gate eller i eit bustadfelt skal høyre til same skolekrins.

Siden kommunen kan gi forskrift om skolekretser, vil det følge direkte av forskriften hvilken skole eleven skal gå på. Kommunen behøver derfor ikke fatte enkeltvedtak om skoleplassering. Dersom kommunen må gjøre unntak fra inndelingen i skolekretser fordi den aktuelle skolen ikke har ledig kapasitet, og kommunen derfor må gjøre en konkret vurdering av hvilken skole eleven har rett til å gå på, må kommunen fatte enkeltvedtak etter forvaltningsloven. Kommunen må også fatte enkeltvedtak hvis en elev søker om å få gå på en annen skole enn den skolen eleven har rett til å gå på etter forskriften.

Denne forskriftshjemmelen er først og fremst gitt for å sikre forutberegnelighet for innbyggerne i kommunen, samt styre den kommunale saksbehandlingen og sikre likebehandling.

Forskriften vil også være sentral ved klagebehandling, der kommunen gis anledning til å synliggjøre for Statsforvalteren hvordan nærskoleprinsippet er ivare tatt.

Sandnes kommune har i gjeldende handlings- og økonomiplan vedtatt å foreslå nye skolekretser for alle skoler. De nye skolekretsene er ventet å behandles politisk i løpet av høsten 2025.

Innføringstilbud til nyankomne minoritetsspråklige elever

Alle kommuner og fylkeskommuner må være forberedt på å ta imot nyankomne elever, enten de kommer på grunn av arbeidsinnvandring, familiegjennomføring, som flyktninger eller asylsøkere.

Kommuner og fylkeskommuner kan organisere tilbudet for nyankomne minoritetsspråklige elever på ulike måter.

I Sandnes kommune er innføringstilbudet i grunnskolen lagt til Aspervika skole og Lura skole på barnetrinnet og Høyland ungdomsskole på ungdomstrinnet.

Skolebyggene

Når det bygges nye skoler eller rehabiliteres eldre skoler i Sandnes kommune, skal *Funksjons- og arealprogram for skolebygg* (romprogrammet), vedtatt i 2016 (sak-97/16), legges til grunn så langt det går.

Romprogrammet skal sikre en lik utforming av skolebyggene i kommunen, i dimensjonering og funksjonalitet, ut ifra det gjeldende behovet. Utforming av skolebyggene må være i tråd med opplæringsloven.

Sandnes kommune skal bygge skoleanlegg som fremmer helse, trivsel og læring. Skoleanleggene skal bidra til at skolene kan variere arbeidsmåtene og organisering av opplæringen og på den måten bidra til at elevenes rett til tilpasset opplæring blir ivaretatt. Dette følger av opplæringsloven, men også *Forskrift om helse og miljø i barnehager, skoler og skolefritidsordninger*, med hjemmel i folkehelsesloven.

Skoleanleggene skal i tillegg tilfredsstillende arbeidsmiljølovens bestemmelser for arbeidstakere, forskrift om miljørettet helsevern og være i overensstemmelse med gjeldende tekniske bestemmelser for bygg.

Kapasitetsutfordringer

Særlige utfordringer med kapasiteten for kommunen, og mulige tiltak i planperioden 2026-2029.

Barnehagetilbudet og kapasitetsbehov

Sandnes kommune har som mål å øke dekningsgraden i barnehagene. Det vil si andel barn som går i barnehage i forhold til det totale barnetallet. I 2024 hadde Sandnes kommune dekningsgrad på 92,5 %, og målet er å ligge på snittet til ASSS-kommunene som i samme periode var 94,8 %.

Barn bosatt i sentrum

Utbyggings- og bomønster er i endring, og familier med barn bor og etablerer seg i sentrum. Vi ser at barnetallet i sentrum er økende.

Mange av de familiene som over tid bor med barn i sentrum har en minoritetsspråklig bakgrunn. Kommunen har intensivt arbeidet med å motivere spesielt minoritetsspråklige foreldre til å søke barnehageplass ut fra den lave barnehagedeltagelsen. Et av tiltakene i dette arbeidet er å drifte Sandnes internasjonale åpne kulturbarnehage. Dette er et midlertidig tiltak, og barnehagen låner deler av kulturskolen i Sandnes. I 2020 var det 73,6 % av barn med minoritetsspråklig bakgrunn i private og kommunale barnehager i Sandnes. I 2024 har dette økt til 85,2 %. Dette viser en økning på 11,6 %. Tiltaket Internasjonal åpen kulturbarnehage har god effekt, og det er behov for at tilbudet blir permanent og at den etableres i egne lokaler i sentrum.

I de kommunale opptaksreglene gis det prioritet til barn som av særlige grunner har behov for barnehageplass. Dette inkluderer blant annet barn fra språklige og kulturelle minoriteter, som gjennom et

barnehagetilbud kan få støtte til integrering i fellesskapet og utvikling av norsk som andrespråk.

Austrått

I 2025 ble den teoretiske kapasiteten i barnehagene i Sandnes gjennomgått for å sikre at grunnlaget var korrekt. Den teoretiske kapasiteten er basert på barnehagenes arealgodkjenning og barnehagenes årsrapportering til UDIR (Basil). I Austrått bydel har dette ført til oppjustering i teoretisk kapasitet. Dette innebærer en endring av dekningsgraden i Austrått bydel sammenlignet med tidligere behovsplan for barnehage og skole.

Det mangler 130 barnehageplasser i bydelen i 2025. Ut fra framskrivningstall for perioden 2025-2045 er det forventet en betydelig økning i antall barn i barnehagealder fra 2030 frem mot 2045. Området vil mangle barnehagekapasitet i hele perioden.

Søkere som ikke får plass i Austrått, vil blant annet få tilbud i barnehager i Hana, Bogafjell, sentrum og Sandved. Et økt antall sentrums plasser kan avhjelpe den manglende barnehagekapasiteten i Austrått bydel.

Læringsverkstedet Strutsen naturbarnehage avviklet barnehagedriften i august 2025. Barn i Læringsverkstedet Strutsen naturbarnehage, som har bostedsadresse i Sandnes kommune, har fått tilbud om barnehageplass i andre barnehager i kommunen.

I Handlings- og økonomiplan 2025-2028 ble det vedtatt at det skal bygges ny kommunal barnehage i Skarabakken i Austrått bydel. Barnehagen vil ha en kapasitet på om lag 180 barnehageplasser og skal etter dagens plan stå ferdig i 2029.

Avdelingen for barn med spesielle behov er i dag

lokalisert i Gravarslia barnehage. Det er behov for å kunne ta imot flere barn i avdelingen. Dagens lokaler og tomt gir ikke mulighet for utvidelse. I tillegg er det manglende arbeidsplasser for de ansatte. En må se på muligheter for at avdelingen flyttes til ny barnehage i Skarabakken i forbindelse med byggingen av denne.

Figgjo

Det er for få barnehageplasser i Figgjo, og flere har per i dag barnehageplass utenfor bydelen eller i Gjesdal kommune. Prognosene viser at Figgjo mangler om lag 60 barnehageplasser i hele framskrivingsperioden. Småbarnsfamilier i Figgjo opplever betydelige utfordringer når barnehageplass tilbys utenfor bydelen. Dette på grunn av avstand, begrenset kollektivtilbud, trafikk og veiarbeid.

Levekårsundersøkelsen i Sandnes kommune (2024) viser at flere av de perifere levekårsssonene i kommunen har levekårsutfordringer. Dette gjelder også Figgjo, og må tas med i planlegging av barnehageplasser i området.

Figgjoelva barnehage ble driftet i leide lokaler som ikke var tilfredsstillende for barnehagedrift. Sandnes kommune ved Eiendom så på flere løsninger for videre drift av Figgjoelva barnehage.

I ksak 88/23 19.06.2023 ble det vedtatt ombygging av bygg B (SFO bygget) og deler av brakkerigg på den gamle barneskolen på Figgjo, til en barnehage med 3,5 avdelinger.

Anbudsrunde våren 2024 viste at kostnadene for realisering av prosjektet var langt over gitte rammer. Lokalene i den gamle barneskolen på Figgjo ble besluttet som en midlertidig løsning (+/- 10 år). Dette på bakgrunn av at kommunen skal kunne bruke tomten til annet formål i fremtiden. Kostnadene knyttet til realisering av prosjektet opp mot forventet levetid gjorde at en ikke gikk videre med denne løsningen. I perioderapport 30.04.2024, punkt 5, ble det vedtatt å heller vurdere en mer permanent løsning for fremtidige barnehageplasser på Figgjo.

I ksak 87/24 ble det vedtatt at kommunen skulle gå i dialog med eier av tomt hvor Figgjoelva barnehage ble drevet i leide lokaler med sikte på mulig kjøp og rehabilitering/nybygg på tomten. Det er avklart at eier av bygg ikke ønsker å selge.

Figgjoelva barnehage avviklet barnehagedriften i august

2025. Barn i Figgjoelva barnehage ble overført til Figgjo barnehage. Barn i bydelen uten barnehageplass har fått tilbud om plass i andre bydeler i Sandnes.

I ksak 88/24 ble det vedtatt at det skal vurderes løsning for fremtidige permanente barnehageplasser på Figgjo. Kommunen arbeider aktivt med å finne andre løsninger for å sikre flere barnehageplasser i bydelen. Løsning må innarbeides i fremtidig handlings- og økonomiplan.

Ganddal

Ganddal har hatt en økning i antall boligutbygginger de siste årene. Boligene appellerer til nyetablerere og småbarnsfamilier.

I 2025 ble den teoretiske kapasiteten i barnehagene i Sandnes gjennomgått for å sikre at grunnlaget var korrekt. Den teoretiske kapasiteten er basert på barnehagens arealgodkjenning og barnehagens årsrapportering til UDIR (Basil). I Ganddal bydel har dette ført til oppjustering i teoretisk kapasitet. Sett sammen med nye prognosetall for framskrivingsperioden 2025-2045, som viser en lavere forventet vekst i antall barn i barnehagealder, innebærer det en endring av dekningsgraden i Ganddal bydel sammenlignet med tidligere behovsplan for barnehage og skole.

I 2025 mangler Ganddal bydel 85 barnehageplasser. Fra 2029 viser prognosene en gradvis økning i barnetallet. I slutten av prognoseperioden vil bydelen mangle 190 barnehageplasser dersom utbyggingen i Stokkelandsmarka blir realisert som planlagt.

Det er vedtatt bygging av ny barnehage i Stokkelandsmarka, ksak 225/23. Den nye barnehagen skal utlyses til private/ideelle tilbydere. Områderegulering viser at det tidligst kan igangsettes boligutbygging i 2028. Opparbeiding av infrastruktur og bygging av ny barnehage kan starte tidligere.

For å sikre fremdrift i byggeprosessen til ny barnehage i Stokkelandsmarka i Ganddal bydel foreslås det å sette en tidsfrist for når private/ideelle tilbydere må ha meldt sin interesse. Hvis ingen har meldt sin interesse innen tidsfristen bør kommunen gjøre en ny vurdering om barnehagen skal bygges ut privat eller kommunalt.

Frem til ny barnehage står klar, må flere familier ha barnehageplass i andre bydeler. Ledige barnehageplasser i sentrum, Sandved og Stangeland kan håndtere noe av denne underkapasiteten.

Riska

Riska har færre barnehageplasser enn det er behov for. Det betyr at noen barn på Riska ikke får barnehageplass i egen bydel. Området mangler 20 barnehageplasser i 2026.

Levekårsundersøkelsen i Sandnes kommune (2024) viser at flere av de perifere levekårssonene i kommunen har levekårsutfordringer. Dette gjelder også Riska, og bør tas med i planlegging av barnehageplasser i området.

Sandnes kommune har to mindre barnehager i bydelen og er derfor ikke robust nok til å endre barnegruppene fra år til år tilstrekkelig til at gruppene alltid samsvarer med søkergrunnlaget.

De kommunale barnehagene Riska og Hommersåk er preget av slitasje. I Behovsplan for barnehage og skole for 2024-2027 ble det gjort følgende vedtak:

Utrede barnehagestrukturen i Riska knyttet til tre ledige skoletomter.

Det skal ses på barnehagestrukturen i Riska og eventuelt erstatte de to kommunale barnehagene med en større barnehage som er mer funksjonell etter dagens standard, og som gir større fleksibilitet og nok barnehageplasser i området. Det er ønskelig at barn på Riska får barnehageplass på Riska.

Trones og sentrum

Området har ledig kapasitet frem til slutten av prognoseperioden. En stor del av kapasiteten i bydelen ligger i Varatun barnehage avdeling Varatunhagen. Varatunhagen driftes i modulbygg. Det er gjennomført en utredning som viser status på modulbygg. Med en del investeringer de neste årene, kan modulbygget i Varatun barnehage driftes videre frem mot 2030. For drift etter 2030, kreves det større investeringer og tiltak for vedlikehold som for eksempel bytte av tak, kledning/veggplater, gulv, ventilasjon med mer.

Varatun barnehage har en mottaksavdeling for nylig bosatte flyktninger. Disse har rett til barnehageplass innen kort tid (3 måneder) slik at foreldrene kan delta i språkopplæring jf. introprogrammet [Introduksjonsprogram - regjeringen.no](#). Dette betyr at disse barna må tildeles barnehageplass etter hvert som de bosettes i kommunen, uavhengig av hovedopptaksprosessen. På bakgrunn av dette er det

viktig at området har en overkapasitet på barnehageplasser for å kunne tåle svingningene i behov.

Ved ledige kommunale lokaler i sentrum eller ved etablering av nye barnehageplasser i sentrumsnære lokaler, bør det gjøres en vurdering av at den åpne internasjonale barnehagen blir et permanent tilbud, og at barnehagen relokaliseres i egne lokaler.

Sandved

Sandved har ledig kapasitet i forhold til sin egen befolkning i bydelen, men de ledige plassene er viktige for å dekke barnehagebehovet til kommunen, og i stor grad Ganddal bydel.

Bydelen vil ha overkapasitet i hele prognoseperioden dersom alle barnehageplassene opprettholdes.

En stor del av kapasiteten i bydelen ligger i Sandvedhaugen barnehage, som er den største barnehagen i kommunen og driftes i modulbygg. Det er gjennomført en utredning som viser status på modulbygget. Med en del investeringer de neste årene, kan modulbygget til Sandvedhaugen barnehage driftes videre frem mot 2030. For drift etter 2030, kreves det større investeringer og tiltak for vedlikehold som for eksempel bytte av tak, kledning/veggplater, gulv, ventilasjon med mer.

Barnehagestrukturen på Sandved må sees i sammenheng med mulighetsstudie for barnehageplasser i sentrum og for Brueland barnehage.

Kommunestyret gjorde følgende vedtak ved behandling av Barnehagebehovsplan 2023, ksak 86/22:

Nye kommunale barnehageplasser etableres i sentrum, fortrinnsvis ved at Brueland barnehage utvider sin kapasitet jf. igangsatt mulighetsstudie. Alternativt ved å bygge ny barnehage.

Mulighetsstudiene om nye barnehageplasser i sentrum/Sandved og for Brueland barnehage er under behandling. Når de er ferdig behandlet vil resultatet av disse bli innarbeidet i neste behovsplan for barnehage og skole.

Hana

I 2025 ble den teoretiske kapasiteten i barnehagene i

Sandnes gjennomgått for å sikre at grunnlaget var korrekt. Den teoretiske kapasiteten er basert på barnehagenes arealgodkjenning og barnehagenes årsrapportering til UDIR (Basil). I Hana bydel har dette ført til oppjustering i teoretisk kapasitet. Sett sammen med nye prognosetall for framskrivingsperioden 2025-2045, som viser en høyere forventet vekst i antall barn i barnehagealder, innebærer det en endring av dekningsgraden i Hana bydel sammenlignet med tidligere behovsplan for barnehage og skole.

Hana bydel har begrenset handlingsrom når det gjelder barnehagekapasitet i årene fremover. Prognosene viser en gradvis økning i antall barn i barnehagealder fra og med 2035. Bydelen vil ha behov for å etablere nye barnehageplasser i området.

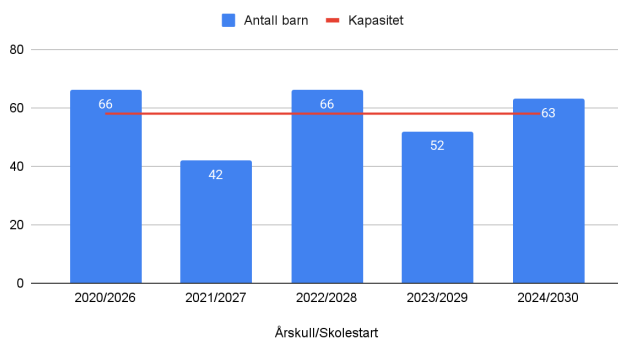
Skoler og kapasitetsbehov

Austrått

Kleivane skole:

Kleivane skole er en B14-skole, og stod ferdig i 2021. Senere prognoser for barnetallet i Skaarlia/Kleivane har vist og viser en større vekst enn tidligere.

Antall barn 1. trinn og klasseromskapasitet, Kleivane skole

Diagrammet over viser antall førskolebarn per årskull som har Kleivane som sin nærskole per juni 2025.

Skolen har to klasserom per trinn med en normert kapasitet på 56 elever (28 i hver klasse). Slik prognosene på kort sikt viser vil årskullene/trinnene være rett over den normerte kapasiteten for skolebygget.

For å møte behovet har skolen satt i verk organisatoriske tiltak for å opprette alle nødvendige elevplasser. Til nå er det tatt i bruk spesialrom som ordinære undervisningsrom (klasserom).

Kommunedirektøren er generelt sett enig i innspillet til samarbeidsutvalget ved Kleivane skole. Det er krevende å benytte andre arealer på en skole til ordinære undervisningslokaler. Dette går ut over funksjonen til skolen og spesialrommene.

Så lenge det ferdigstilles boliger i skolens inntaksområde, vil behovet øke for å utvide kapasiteten ved Kleivane skole.

I kommunens forslag til nye skolekretser er skolekretsen til Kleivane skole redusert i forhold til skolens inntaksområde i dag. Det betyr at nye elever som bor i grenseområdet mot Iglemyr skole vil tilhøre

Iglemyr skoles skolekrets. Forskriften skal behandles politisk i løpet av høsten 2025.

Dersom skolekretsen vedtas som den er foreslått, vil den gi Kleivane skole en mulighet til å tilpasse elevtallet etter skolens kapasitet, samtidig som det vil bedre utnytte Iglemyr skoles kapasitet.

På lengre sikt er det likevel knyttet noe usikkerhet til hvor mange elever Kleivane skole vil få, og når, ut ifra planlagt utbygging og boligreserven i området Skaarlia/Kleivane. Enkelte år kan fortsatt gi utfordringer med kapasiteten.

Det er derfor nødvendig å bevilge midler i handlings- og økonomiplanen for en fremtidig utvidelse av kapasiteten på Kleivane skole.

Ungdomstrinnet:

I dag fordeles elevene fra barneskolene på Austrått mellom Høyland ungdomsskole og Øygaard ungdomsskole. I hovedsak går de fleste elevene fra Austrått og Iglemyr til Høyland, og de fleste elevene fra Kleivane skole går til Øygaard ungdomsskole.

Øygaard ungdomsskole har i dag liten kapasitet til å ta imot flere elever enn det som er i inntaksområdet.

Høyland ungdomsskole har derimot mye ledig kapasitet. Høyland var for bare noen år siden ungdomsskolen for elever fra Bogafjell og Figgjo. Både Bogafjell og Figgjo har fått egne ungdomsskoler i sine områder.

En mulig løsning på kapasitetsutfordringene på Øygaard er å legge om på inntakspraksisen, og at Høyland ungdomsskole får utnyttet sin kapasitet bedre.

Arbeidet med å utrede skolekretsgrenser for hele kommunen, som også inkluderer ungdomstrinnet, er ventet å ferdigstilles i 2025. De nye skolekretsene kan innføres til skolestart 2026.

Fordeler med faste skolekretsgrenser kan gi en større forutsigbarhet for elever og foresatte i spørsmålet om hvilken ungdomsskole de skal begynne på etter barneskolen. Det vil også gi kommunens administrasjon muligheter til bedre styring og forutsigbarhet i sin planlegging, kapasitetsutnyttelse og etablering av nye elevplasser.

Ganddal

Sørbø skole:

Ved behandlingen av Skolebehovsplan 2023 – 2026, og påfølgende handlings- og økonomiplan, vedtok kommunestyret å øke kapasiteten til Sørbø skole.

Utvidelsen på Sørbø skole er nå nødvendig for å imøtekomme et høyere elevtall som følge av nyetablerte boligområder på Sørbø/Hove.

Byggearbeidet med utvidelsen er i gang og er ventet å stå ferdig til skolestart 2026.

Ganddal skole:

Elevtallet i inntaksområdet til Ganddal skole har økt de siste årene. Økningen skyldes den generelle fortettingen i området som hører til skolen, både i nord ved Åse, men også i sør ved Skjæveland.

På kort sikt vil det være nødvendig for skolen å sette i verk organisatoriske tiltak for å opprette alle nødvendige elevplasser. Tiltak kan være bruk av spesialrom eller andre ledige lokaler på skolen, ambulerende klasser, ulike start- og sluttider, etc.

Ganddal skole får i tillegg utfordringer ut over klasserom. Det er heller ikke ledig plass til garderobes og praktiske løsninger og dermed lite handlingsrom når elevtallet øker.

Det nye utbyggingsfeltet ved Stokkeland (Ga20 og Ga26) vil få Ganddal skole som sin nærskole. Dette vil sannsynligvis øke elevtallet ytterligere, fra 2030. Utbyggingen ved Stokkeland kan tidligst starte i 2028.

Det er derfor nødvendig at tomten til Ganddal skole reguleres til en større skole. Arbeidet med regulering av skoletomten til Ganddal skole bør derfor settes i gang så snart som mulig.

I gjeldende handlings- og økonomiplan er det vedtatt å foreslå nye skolekretser i Sandnes. Forslaget til ny skolekrets for Sørbø skole innebærer at skolen overtar deler av Ganddal skoles inntaksområde. Den foreslåtte skolekretsen inkluderer området øst for jernbanen i Ganddal bydel (Kvål, Stokkeland, Vagleskogen og Foss-Eikeland).

Nye skolekretser vil gjelde fra skolestart 2026, samtidig

som Sørbø skole ferdigstilles med en større kapasitet.

I vedtatt Behovsplan for barnehage og skole 2024-2027 ble det vedtatt å utrede skolekretsgrenser i Sandnes kommune. For bydelen Ganddal kan det også være aktuelt å justere inntaksområdet for Ganddal skole i en egen skolekrets slik at elevtallet på sikt blir håndterbart og ledig kapasitet på naboskoler kan benyttes tilstrekkelig. De nærmeste skolene til Ganddal skole vil være Sandved skole og Sørbø skole.

Lundehaugen ungdomsskole:

Kapasitet på ungdomstrinnet

Lundehaugen ungdomsskole er den eneste ungdomsskolen i Ganddal. Skolen har i dag god kapasitet og klarer å håndtere inntaket fra Sørbø skole og Ganddal skole. Tidligere har Lundehaugen også tatt inn elever fra Bogafjell, som i dag har sin egen ungdomsskole: Bogafjell ungdomsskole.

Fremover i prognoseperioden er årskullene som starter på første trinn i Ganddal bydel ventet å overstige 170-180 barn enkelte år. Når disse elevene kommer inn på ungdomstrinnet, kan situasjonen utløse et behov for 7 klasser per trinn enkelte år.

Lundehaugen ungdomsskole har i dag et tilbud til elever med omfattende hjelpebehov. Lundehaugen er den eneste skolen med et slikt tilbud på ungdomstrinnet i kommunen. Tilbudet omtales som forsterket avdeling.

Prognosene for hvor mange elever som vil ha behov for et forsterket tilbud er vanskelig å anslå med nøyaktighet. Selv om kommunen tilrår et skoletilbud på forsterket avdeling gjennom Pedagogisk-psykologisk tjeneste, er det ikke alltid foresatte ønsker å motta tilbudet, men ønsker heller en elevplass på sin nærskole.

Lundehaugen ungdomsskole har et behov for en utvidelse av forsterket avdeling som ivaretar tilbudet kommunen gir for elevgruppen med omfattende hjelpebehov. En helhetlig areal- og funksjonsløsning vil kunne rette på dagens mangler og gi en god og varig løsning fremover i tid.

Det er satt av midler i gjeldende handlings- og økonomiplan for å utrede hvordan Lundehaugen ungdomsskole kan møte behovet de neste årene.

Utredningen skal innebære kapasitetsberegninger for

forsterket avdeling og ordinære elever. Utredningen er ventet å være klar i løpet av høsten 2025.

Riska

Kommunestyret har i sak 54/22 *Riska skolestruktur - Utredning av ulike alternativer for skolestruktur* vedtatt å bygge en ny barneskole som skal erstatte dagens tre barneskoler: Hommersåk skole, Kyrkjevollen skole og Maudland skole. Den nye barneskolen er planlagt med 35 klasserom.

Kommunestyret bestemte i egen sak (77/23) at det skulle bygges en enkel idrettshall sammen med den nye skolen.

Stangeland

Stangeland skole:

I kommunestyrets sak 10/23, *Skolestruktur sentrum - valg av alternativ*, ble det vedtatt at

Alternativ 2 (Smeaheia B14, Stangeland B21, Trones B28, Sandved B28) velges som framtidig skolestruktur i sentrumsområdet. Investeringer i skoletomtene ses i sammenheng med kommende skolebehovsplaner.

Kommunestyret la vekt på at Stangeland skole skulle beholdes som en del av en framtidig skolestruktur i sentrum.

Stangeland skole har flere omfattende avvik sammenlignet med vedtatt areal- og funksjonsprogram fra 2016. I 2018 ble det gjort en kartlegging av alle skolebygg i kommunen, og avvik ble vurdert for hver skole. For Stangeland viste kartleggingen at skolen har kapasitetsmangler for klasserom, spesialrom, elevgarderober og rom for skolens ansatte. I tillegg har skolen kun en enkel gymsal.

Skolen har vært nødt til å ta i bruk spesialrom som klasserom. Høsten 2020 ble det etablert ekstra klasserom med egne grupperom i et brakkebygg i skolegården. Tiltakene er midlertidige.

Det er nødvendig at skolens vedvarende kapasitetsutfordringer løses, slik at den er dimensjonert for elevtallet så langt det lar seg gjøre.

I forslag til nye skolekretser er Stangeland skole sin

skolekrets redusert i forhold til dagens inntaksområde. Deler av inntaksområdet er foreslått til Trones skole. Dette vil gjøre at elevtallet vil synke noe på Stangeland skole. Som følge av de foreslåtte endringene er det ventet at skolen vil kunne redusere antall klasser. Prognosene for området til Stangeland viser ikke en vesentlig vekst, men en stabil utvikling, i perioden.

Smeaheia skole:

Skolen har to klasser per trinn, og er ventet å trenge denne kapasiteten i prognoseperioden. Det er derfor begrenset med kapasitet til å ev. avlaste Stangeland skole. I forslag til ny skolekrets for Smeaheia skole er det en tydeligere grense mot Stangeland skole. Det gjør det enklere å forutsi elevtallsinntaket til Stangeland skole og Smeaheia skole.

Trones og sentrum

Trones skole:

I kommunestyrets sak om skolestruktur i sentrum (ref. sak 10/23 over), ble det vedtatt at framtidig utbygging kan skje på Trones skole, til en B28 skole (7 klasserom flere enn i dag). I saksutredningen ble det opplyst om at skoletomten har størst arealmessig mulighet for utvidelse.

Fra tidligere er det vedtatt en regulering av skoletomten til en B35-skole med idrettshall og forsterket avdeling for barnetrinnet (sak 89/20). Dette er tatt med i gjeldende budsjett for investeringer i kommunens handlings- og økonomiplan, med midler til utvidelse.

Vedtaket om skolestruktur i sentrum slår fast (bl.a.) en utbygging av Trones skole til en B28-skole, og at ev. investeringer i alle skoletomtene i sentrum må sees i sammenheng med kommende behovsplaner for skolekapasitet.

Det er ikke behov for en utvidelse av Trones skole på kort sikt, slik prognosetallene viser. Det påbegynte reguleringsarbeidet for en B35-skole på skoletomten bør likevel fullføres. Trones skole er fortsatt den skolen i sentrum som har størst mulig skoletomt for en utvidelse.

Dersom Trones skole skal utvides for å kunne avlaste omkringliggende skoler i sentrum, må det innføres skolekretsgrenser for området/bydelen. Dette vil påvirke elevtallet på omkringliggende skoler.

Et eksempel kan være å opprette en skolekrets for Trones skole som overtar deler av inntaksområdet til Stangeland i sør, Smeaheia i vest og Lura i nord. Dette vil øke elevtallet på Trones skole tilsvarende en B28-skole.

I gjeldende handlings- og økonomiplan er det vedtatt å foreslå nye skolekretsgrenser i Sandnes. Forslaget om nye skolekretser er lagt ut på en åpen høring og saken skal behandles i løpet av høsten 2025. I forslaget til ny skolekrets for Trones skole er inntaksområdet økt noe, bl.a. ved å overta noe av Stangelands skoles område. Endringen innebærer ikke at Trones skole trenger å utvide til en B28 ved innføringen av nye skolekretser (skolestart 2026).

Dersom Trones skole skal utvides med 7 nye klasserom, må inntaksområdet utvides vesentlig mer enn det som er foreslått i nye skolekretser.

Behov for midlertidige elevplasser

Bystyret i Sandnes kommune vedtok i Skolebehovsplan 2020-2023, sak 99/19, å etablere en praksis for bruk av avlastningsskoler. I vedtaket står det:

6. Bystyret ber rådmannen etablere en praksis ved bruk av faste avlastningsskoler til bruk ved større ombygginger av skolebygg. Rådmannen må vurdere hvilke bygg det vil være mest hensiktsmessig å bruke.

I saken står det bl.a. *Ved å etablere en fast avlastningsskole sikrer kommunen at elevene får tilgang til lokaler som i utgangspunktet er bygget for skoledrift. Skolebygget vil inneholde spesialrom til fag som mat og helse og kunst og håndverk. Dette er langt vanskeligere å få på plass i et brakkebygg. I tillegg vil avlastningsskolen ha et uteareal som er tilpasset elever.*

Det er først og fremst et ønske at kvaliteten på lokalene tilfredsstiller behovet elevene har for fysisk tilrettelegging i skolehverdagen.

En ombygging som krever at elevene flytter har som regel en tidsperiode på minimum 18-24 mnd. For elever på barnetrinnet vil samme tidsperiode tilsvare mellom 21-28 % av skoletiden og for ungdomsskoleelever ca. 50-67%. Dette er en betydelig del av skoletida til elevene. Elever som er berørte av

ombygginger har lik rett til opplæring og muligheter som alle andre elever, og det er derfor viktig at det fysiske miljøet er tilpasset så godt som mulig.

Hva som er mulig å få til er helt avhengig av hvilke bygg kommunen har anledning til å benytte i den aktuelle perioden.

Tidligere skolebygg er bygget for formålet og ivaretar i stor grad det en skole bør inneholde. Dette gjelder egnede arealer til undervisning, inkludert spesialrom og uteområder. I tillegg ligger som regel bygget i et område med kort vei til andre fasiliteter som idrettshaller eller utendørs idrettsanlegg.

Benyttes tidligere skoler som avlastningsskoler, vil elevenes fysiske miljø sikres på best mulig måte gjennom hele byggeperioden.

Dersom kommunen ikke har avlastningsskoler til rådighet, må det leies eller bygges midlertidige lokaler. Dette er lokaler som vil få mangler, sett i forhold til avlastningsskoler. Tidligere har kommunen bygget brakkebygg til dette formålet. Brakkebygg plasseres ofte på samme tomt som skolen og uteområdet for elevene blir mindre og uoversiktlig når det også er preget av ombyggingen. Andre lokaler kan være bydelshus, eller andre rom som kommunen eier. Generelt sett vil bruk av andre lokaler kreve en tilpasning som gir økte kostnader for kommunen.

Benyttes avlastningsskoler vil kommunen spare betydelige summer på byggekostnader eller tilpasninger for alternative lokaler.

Oversikt på tilgjengelige skolelokaler
Det er per august 2025 flere vedtatte ombygginger i kommunen som kan kreve flytting av elever. Disse er

- Sørbo skole
(6 klasser første byggeår og 9 klasser andre byggeår må flytte i løpet av byggeperioden.)
- Ny barneskole i Riska bydel
(Tre skoler blir til én, og ingen elever må flytte)
- Trones skole
(Alle elevene må trolig flytte i en byggeperiode)
- Ganddal skole
(Omregulering og mulig utvidelse etter 2028. Det er uavklart hvor mange elever dette vil berøre.)

For øyeblikket er det ledig kapasitet på fire lokasjoner i kommunen:

- Lundehaugen ungdomsskole (2 klasserom)

Lundehaugen ungdomsskole har to ledige klasserom fra skoleåret 25-26. I løpet av de neste par årene vil skolen trenge kapasiteten selv.

- Iglemyr skole (3-4 klasserom)

Iglemyr skole har tre-fire ledige klasserom etter at Kleivane skole ble bygget. På lengre sikt vil skolen trenge kapasiteten selv.

- Gamle Figgjo skole (14 klasserom)

Skolebyggene har en kapasitet på 14 klasserom, og deler av skolen benyttes i dag som avlastningsskole for Sørbø skole (6 klasser).

-Gamle Vatne skole (4 mindre klasserom)

Skolebygget var tidligere utleid til en privatskole. Skolen har små klasserom og en kapasitet på tilsammen ca. 80 elever.

Dersom den nye barneskolen i Riska bydel er ferdigstilt før andre ombygginger starter, vil det være tre ledige barneskoler som kan benyttes som avlastningsskoler. Tilsammen vil disse skolene kunne tilby ca. 35 klasserom i tillegg til spesialrom og gymsaler.

Behov for en helhetlig vurdering av strukturen

Barnehage- og skolestruktur må sees i et lengre perspektiv enn en behovsplanperiode eller økonomi og handlingsplanperiode.

Målet med riktig struktur er å kunne tilpasse driften i et langsiktig perspektiv slik at endringene vil gi en god økonomisk effekt for kommunen.

Det er viktig at kommunen har utredninger som viser barnehage- og skolestruktur på lengre sikt. Det er fordi det må gjøres investeringer i bygg (enten vedlikehold eller utvidelser) for å få til en moderne og mer bærekraftig struktur, som gir et mest mulig likeverdig tilbud i hele kommunen.

For en stor kommune som Sandnes er behovet for investeringer betydelig. Riktig dimensjonering av tilbudet kan også føre til unngåtte investeringer på en måte som gir langsiktige økonomiske gevinster. En slik utredning må derfor vurdere løsninger basert på kostnadsberegninger for bygg og vedlikehold over flere tiår, og må inneholde ulike tiltak som kan vurderes opp mot en forventet drift uten effektivisering, et såkalt 0-alternativ.

Det er tidligere vedtatt mulighetsstudier og vurderinger rundt struktur for barnehager og skoler. Disse vedtakene tar kun for seg et avgrenset område i kommunen, som for eksempel en bydel. Det er dermed vanskeligere å realisere gevinster, både økonomisk og strukturelt, på tvers av bydelene på en mer helhetlig måte.

Det anbefales derfor å starte arbeidet med en helhetlig utredning for ny barnehage- og skolestruktur i Sandnes kommune. Utredningens mål er å gi kommunen et beslutningsgrunnlag for å tilpasse driften i et langtidsperspektiv.